

 Brabantse OpleidingsSchool
onderwijs in goede banen

Zij-instromers:
Lust of Last?

Gerard den Hertog

↓

Workshop | BOS-event

Welke ondersteuning hebben zij-instromers nodig binnen het voortgezet onderwijs?

1

 Universiteit Utrecht
 Brabantse OpleidingsSchool
onderwijs in goede banen

Invloed/inzet van eerdere expertise door zij-instromers in het Voortgezet Onderwijs

enkele resultaten uit het onderzoek

Gerard den Hertog

Docent Informatica OLV Breda – Promovendus Universiteit Utrecht

Promotor: Prof. Dr. Jan van Tartwijk

NOTE: voor recent onderzoek naar zij-instromers in het MBO zie bijv. volgende publicatie:
Coppe, T. (2022). Untangling second career teachers' entry process in TVET schools: from the suitability of entry profiles to the benefits of social capital for a successful work socialization process.

2

2

Paar definities en afkortingen

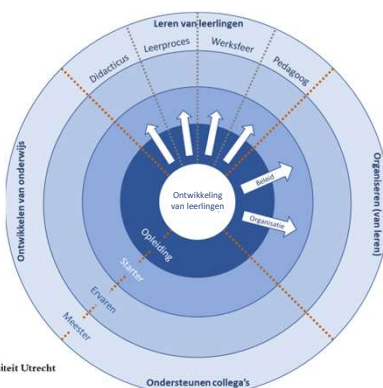
- SCTs: Second Career Teachers = werkervaring voor switch naar onderwijs
- FCTs: First Career Teachers = onderwijsbaan als eerste keuze na opleiding
- TEs: Teacher Educators – lerarenopleiders
- SLs: Schoolleiding (incl. mentoren/opleiders/coaches/...)
- PPE: Previous Professional Expertise

3

Verskil beginnende docent en SCT-er

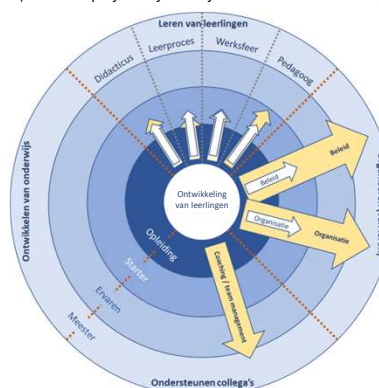
- Eerdere expertise heeft toegevoegde waarde voor SCT-er en school

Startende reguliere docent

Startende zij-instromer

(voorbeeld profiel – afhankelijk van aard van eerdere expertise)

Snoek, M., de Wit, B., Dengerink, J., van Eldik, S., van der Wolk, W., Wirtz, N., ... van der Meer, M. (2018). Een beroepsbeeld voor de leraar: handvat voor loopbaan- en ontwikkelpaden. *Publicatierreeks Overheid & Arbeid*, 47.

van Tartwijk, J., van Rijswijk, M., & Tuithof, H. (2005). De introductie van een portfolio aan de hand van een analogie. *VELON Tijdschrift Voor Lerarenopleiders*, 26(3), 24–30.

4

Uitgangspunten van onderzoek

- Zij-instromers nemen een zekere expertise mee uit vorige werk
 - "*Experienced professional being novice teacher*"
- Onder welke voorwaarden is eerdere expertise zinvol in te zetten?
 - Studie 1: Is '*transfer of expertise*'-theorie verklarend in bestaande literatuur?
 - Studie 2: Hoe kijken SCTers/TEs/SLs aan tegen expertise-transfer voorwaarden?
 - Studie 3: Hoe vindt adaptatie van expertise plaats binnen nieuwe omgeving?
- Hoe kunnen SCTer en school hier blijvend van profiteren?
 - Studie 4: Hoe ontplooit eerdere expertise (PPE) zich door de tijd?

5

Studie 1

Is 'transfer of expertise'-theorie verklarend in bestaande literatuur?

'*Transfer of Expertise*' Theorie

= van domein 1 naar domein 2

1. Verschillen in domein [/taken]
 - Near/Far Transfer
2. Kennisvormen
 - Procedural/Declarative/Tacit
3. Expertise type
 - Routine/Adaptive
4. Ondersteuning

Bestaande Literatuur:

- 41 case studies die invloed van eerdere expertise beschreven van 409 SCT-ers

Vraagstelling:

- Onder welke voorwaarde is eerdere ervaring *zinvol* of *belemmerend*

6

Studie 1

Is 'transfer of expertise'-theorie verklarend in bestaande literatuur?

Belangrijkste resultaten (1)

- Algemeen
 - Routine/adaptieve expertise is taakspecifiek... *[en geen generieke eigenschap van de expert]*
- Oftwel een SCT-er kan:
 - Adaptieve Expertise hebben in verbeterprogramma's of bijv. plannen onder onzekerheid
 - ...*want relevante projectmanagement ervaring onder sterk wisselende omstandigheden*
 - En tegelijkertijd Routine Expertise hebben in omgang met groepen
 - ...*want veel met groepen gewerkt in hiërarchische omgeving; bijv. volwassen educatie*

Studie 1

Is 'transfer of expertise'-theorie verklarend in bestaande literatuur?

Belangrijkste resultaten (2)

- Eerdere expertise is **zinnig** in te zetten:
 - Overeenkomsten in (eerdere/nieuwe) taken *(bijv. trainingen geven vs. lesgeven)*
 - **EN** Adaptieve expertise op eerdere taken *(bijv. voortdurend inspelen op veranderingen)*
- Eerdere expertise kan **belemmerend** werken:
 - Onjuiste overeenkomsten vermoeden *(bijv. inzetten vakkennis lijkt op kennis overbrengen)*
 - **OF** Routine expertise op eerdere taken *(bijv. routinematige plannings vs. dynamische school)*

Studie 1

Is 'transfer of expertise'-theorie verklarend in bestaande literatuur?

Belangrijkste resultaten (1+2)

- Eerdere expertise zinvol:
 - Beneficial influence = Task Similarity **AND** Adaptive Task Expertise
- Eerdere expertise belemmerend:
 - Hindering influence = Task Dissimilarity **OR** Routine Task Expertise
- NB: routine/adaptief is taakspecifiek...
- **Oftewel:** een SCTer kan
 - *zowel* zinvolle inzet ervaren van sommige onderdelen van eerdere expertise
 - *als* last hebben van andere onderdelen van die eerdere expertise

Studie 1

Is 'transfer of expertise'-theorie verklarend in bestaande literatuur?

Belangrijkste resultaten (3a)

- Naast *ondersteuning* blijkt ook *erkenning* essentieel
 - Beiden worden als structureel onvoldoende ervaren door SCTs

Belangrijkste resultaten (3b)

- Adaptieve expertise van SCTs vs. Routine expertise van collega's
 - ...weerstand tegen verandering

Studie 1

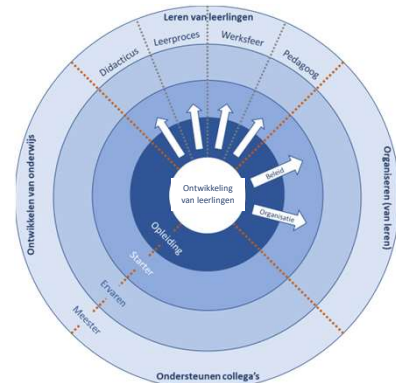
Adviezen voor onderwijspraktijk: *opleiders / mentoren*

Zinnvolle/belemmerende inzet expertise

1. Verken 'gelijksoortige taken' [bijv. via beroepsbeeld leraar]
2. Verken 'routine/adaptieve expertise' [per taak]

Ondersteuning

3. Erken 'experienced professional'
 - *Waar zou bijdrage kunnen liggen?*
4. Ondersteun 'novice teacher' (*naast 1 + 2*)
 - *Verken waar behoefte aan is*
 - *Onderken verschillen met regulier startende docenten*

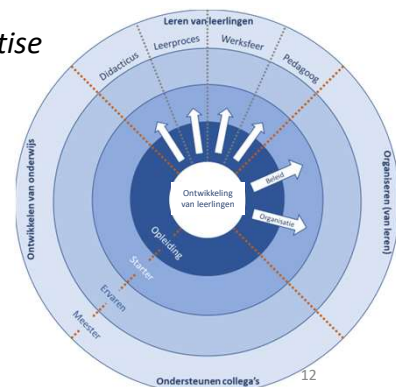
11

Studie 1

Adviezen voor onderwijspraktijk: *algemeen / schoolleiding*

Ondersteuning vanuit context

5. Erken 'experienced professional'
 - *Waar zou bijdrage kunnen liggen?*
 - *Geef ruimte dit in te zetten – benut beschikbare expertise*
6. Aandacht voor organisatorische adaptiviteit
 - *SCTs brengen mogelijk nieuwe inzichten: is daar ruimte voor?*

12

Take away message...

- Hoe gaan jullie om met die "*Experienced professional* being *novice teacher*"?
- Denk daarbij aan:
 - Erkenning voor die *experienced professional*
 - Ondersteuning voor een *mature novice teacher*
 - Kijk naar mogelijke inzet van eerdere ervaringen
 - Wees alert waar eerdere ervaringen belemmerend kunnen zijn

Onderzoek naar inzet van eerdere expertise door SCTs

- Vragen?
- Resultaten vervolgonderzoek ontvangen?

✉ g.denhertog@uu.nl

✉ gdhertog@olvbreda.nl